

XI. FINANÇAMENT AGRARI

1. SUBVENCIONS PÚBLIQUES

Les activitats del sector primari (agricultura, ramaderia i pesca) tenen una importància rellevant per al conjunt de la societat, tant per la seua capacitat per a produir aliments que proporcionen la convenient seguretat alimentària, com pel seu paper de gestores del medi ambient i d'una part molt important dels recursos naturals.

El reconeixement i valoració social d'eixes funcions es tradueix en una intensa acció pública de protecció als productors, d'impuls a la modernització i millora de les seues instal·lacions, i de suport a la promoció dels seus productes, mitjançant ajudes i subvencions que constitueixen una font de finançament fonamental per al sector.

En este epígraf s'arreglen les diferents ajudes percebudes pel sector primari valencià durant l'any 2024, agrupades en funció de la procedència dels recursos autonòmics, estatals o europeus, i en funció dels objectius i actuacions finançades.

En 2024, la suma total d'estes ajudes va ser de 333,8 milions d'euros (veja's el quadro 11.1 i gràfic 11.1), xifra superior en un 5,3 % a la de l'any anterior. L'aportació europea es va incrementar (+ 8,9 %) respecte a 2023, les ajudes del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural es van incrementar un 22,7 % i les del Fons Europeu Agrícola de Garantia van pujar un 5,9 %, mentre que les del Fons Europeu Marítim, de Pesca i Aquicultura van descendir un 10,5 %, respecte a 2023. El suport de la Generalitat Valenciana va ascendir a 79,3 milions d'euros, un 4,3 % més que en 2023, i el de l'Administració General de l'Estat, a 51,0 milions d'euros, un 5,8 % menys que l'any anterior.

1.1. Ajudes de la Unió Europea

La principal font de suport financer per a l'agricultura valenciana és la política agrària comuna (PAC), impulsada per la Unió Europea des dels seus orígens com un dels elements essencials de les polítiques comunitàries. Amb un pressupost anual d'aproximadament 58.000 milions d'euros, la PAC enforteix la competitivitat i la sostenibilitat de l'agricultura a Europa perquè finança diverses mesures de suport.

En el nou període de programació de la PAC 2023-2027, la Unió Europea estableix un nou enfocament de manera que els estats membres, per a aconseguir els objectius de la PAC, han d'establir les intervencions o mesures a través d'un pla estratègic, el d'Espanya va ser aprovat per la Comissió Europea el 31 d'agost de 2022. En el desenvolupament de les seues intervencions el pla conjuga, simultàniament, elements comuns d'aplicació a tot l'Estat amb les característiques pròpies d'aplicació a cada comunitat autònoma.

Les mesures del Pla estratègic de la PAC s'estructuren en tres blocs:

- Ajudes desacoblades independents de la producció: Ajuda Bàsica a la Renda per a la sostenibilitat, ajuda redistributiva, ajuda a joves i ecorègims.
- Mesures sectorials: Ajudes directes a certs sectors (ajudes associades a la producció) i programes sectorials.
- Mesures de desenvolupament rural.

Les mesures de suport a les rendes i de caràcter sectorial són intervencions de caràcter nacional i són finançades pel Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA), mentre que la major part de les mesures de desenvolupament rural tenen vocació regional, per això les comunitats autònomes van ser les responsables del disseny específic en els seus territoris. Les mesures de desenvolupament rural són cofinançades per la UE a través del Fons Europeu Agrari de Desenvolupament Rural (FEADER) i pels estats membres (en el cas d'Espanya, per l'Administració de l'Estat i per la de les comunitats autònomes).

A més de les ajudes agrícoles, en este apartat s'arreguen també les subvencions obtingudes pel sector de la pesca en la Comunitat Valenciana en el marc de la política pesquera comuna (PPC), cofinançades pel Fons Europeu Marítim, de Pesca i d'Aqüicultura (FEMPA).

S'hi inclouen des de fa dos anys les ajudes finançades pel Fons de Recuperació Next Generation. La Unió Europea va elaborar un pla de recuperació basat en un paquet d'estímuls financers, l'element principal dels quals és el Mecanisme de Recuperació i Resiliència per a facilitar la resposta i l'eixida de la crisi provocada per l'epidèmia del COVID-19.

FEAGA:

Com en informes anteriors, les dades FEAGA se subministren per exercici comptable, és a dir, el període que va comprés entre el 16 d'octubre de l'any n-1 i el 15 d'octubre de l'any n. Això és degut, d'una banda, al fet que la informació per exercici FEAGA aporta un major detall, tant dels seus components com la seua distribució per províncies, i de l'altra, al fet que esta magnitud és la que s'utilitza en el càlcul dels comptes econòmics de l'Agricultura. D'esta manera, en el quadro 11.2 i en el gràfic 11.2 es detallen les ajudes que rep la Comunitat Valenciana a través del FEAGA. En 2024, estes ajudes van ascendir a un total de 148,7 milions d'euros; el 61,3 % d'eixos recursos, 91,2 milions d'euros, es van destinar a pagaments directes, ajudes que perceben els agricultors titulars de drets en funció de la superfície de les seues explotacions.

Dins dels pagaments directes, l'ajuda bàsica a la renda per a la sostenibilitat (ABRS) és l'ajuda principal finançada pel FEAGA que substituïx l'antic pagament bàsic. El seu objectiu és garantir una renda mínima als agricultors actius, promovent la sostenibilitat econòmica i ambiental, i es justifica com una retribució pels béns públics generats en l'exercici de l'activitat agrària, que no són adequadament remunerats pel mercat. Els drets de pagament bàsic existents a 31 de desembre de 2022 es van transformar en drets d'ABRS a partir de 2023. Per a rebre l'ajuda, els agricultors han de complir normes ambientals, de benestar animal i de bones pràctiques agrícoles. En 2024, l'import destinat a ABRS va ser de 47,6 milions d'euros en la Comunitat Valenciana.

Les següents partides finançades pel FEAGA per orde d'importància van ser les destinades al sector de fruites i hortalisses, que van suposar el 23,4 % del total, les ajudes als fruiters i als fruits de corfa amb càrrec a la reserva agrícola de crisi de la UE (9,1 %), i les mesures destinades al sector del vi (4,4 %).

En els quadros 11.3, 11.4 i 11.5, es desenrotlla amb més detall els pagaments directes que rep la Comunitat Valenciana a través del FEAGA, per exercici comptable. Dins dels pagaments directes, s'han desglossat amb més detall les ajudes desacoblades i els sectors que reben ajuda associada voluntària.

El quadro 11.3 arreplega els imports dels pagaments directes per tipus d'ajuda i província per a l'exercici FEAGA 2024. L'import total dels pagaments directes en la Comunitat Valenciana durant l'exercici 2024 va ser de 91,2 milions d'euros, dels quals 81,2 milions d'euros (el 89,0 %) van ser pagaments desacoblats en forma d'ajudes a les rendes. En el gràfic 11.3 es detallen els percentatges que representen els imports de cada un d'estos pagaments desacoblats en 2024.

L'ajuda associada als productors s'establix a determinats sectors que afronten dificultats, amb l'objectiu d'incentivar el manteniment dels nivells de producció. L'ajuda associada voluntària en la Comunitat Valenciana en l'exercici 2024 va ser de 10,0 milions d'euros. El sector que va percebre un volum d'ajudes major va ser l'arròs, amb el 35,6% del total; seguit de l'oví-caprí de carn, 23,7 %, i la fruita seca de secà, amb l'11,0 %.

València va ser la província amb major import de pagaments directes, durant l'exercici 2024 es van pagar 51,0 milions d'euros; seguida de Castelló, amb 22,4 milions d'euros, i Alacant, amb 17,8 milions d'euros.

En el quadro 11.4 figura el nombre de beneficiaris i l'import mitjà per beneficiari de pagaments directes per tipus d'ajuda i província durant l'exercici FEAGA 2024. Els beneficiaris de l'ajuda bàsica

a la renda per a la sostenibilitat en 2024 van ser 35.763 i van percebre de mitjana un import de 1.330 euros. La província de València va ser la de major nombre de beneficiaris d'ABRS, un 58,4 % respecte al total, amb un import mitjà per beneficiari de 1.282 euros; seguida de Castelló, amb el 22,7 % dels beneficiaris i un import mitjà de 1.418 euros, i finalment, Alacant, amb el 18,9 % restant i un import mitjà per beneficiari de 1.372 euros.

El quadro 11.5 mostra l'evolució de la sol·licitud única de la PAC en la Comunitat Valenciana en els últims anys. Des de 2011 el nombre de sol·licituds ha anat disminuint cada any i en 2024 s'ha situat en 37.455, enfront de les quasi 100.000 presentades en 2011. La superfície declarada en la sol·licitud única ha seguit una evolució diferent: entre 2011 i 2012 es va produir un increment de la superfície del 14,2 %, que es va mantindre estable fins a 2014 i, a partir d'eixe any, ha anat disminuint, excepte els anys 2021 i 2022, fins a arribar a les 417.366 ha l'any 2024. La tendència en el nombre de beneficiaris i els imports dels pagaments desacobllats (pagament únic o pagament bàsic o ajuda bàsica renda) és a anar reduint-se cada any a partir de 2012.

En el gràfic 11.4 s'observa l'evolució de la sol·licitud única de la PAC en la Comunitat Valenciana entre 2015 i 2024, tant del nombre de sol·licituds presentades com de les superfícies declarades cada any.

FEADER:

En 2024 les ajudes de desenrotllament rural cofinançades pel FEADER es distribuïxen entre les mesures del Programa de desenrotllament rural de la Comunitat Valenciana de l'anterior període de programació 2014-2020 i les noves mesures del Pla estratègic de la PAC del període 2023-2027 per a la Comunitat Valenciana.

En el quadro 11.6A s'indiquen les ajudes destinades a les diferents mesures incloses en el Programa de desenrotllament rural (PDR) 2014-2020 de la Comunitat Valenciana. Així, en 2024, la Unió Europea, a través del FEADER, va participar en un 60,0 %; la Generalitat Valenciana ho va fer en un 32,9 %, i l'Administració de l'Estat, a través del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, va aportar un 7,0 %. El PDR de la Comunitat Valenciana va ser aprovat per decisió d'execució de la Comissió Europea el 28 de juliol de 2015 i va començar a aplicar-se en 2016.

Durant 2024 es van obtindre 34,3 milions d'euros del FEADER per a finançar les mesures del PDR de la Comunitat Valenciana, que, unides a les aportacions de l'Administració de l'Estat (4,0 milions) i les de la Generalitat Valenciana (18,9 milions), van representar un total de 57,2 milions d'euros.

El gràfic 11.5 reflectix com es van distribuir en 2024 estos fons entre les diferents mesures aplicades. Les que van rebre més suport van ser les destinades a inversions en desenrotllament de zones forestals, amb un 32,1 %; inversions en actius fixos, amb un 31,4 %; desenrotllament local de LEADER, amb un 14,6 %, i zones amb limitacions naturals o altres limitacions específiques, amb un 8,6 %.

En el quadro 11.6.B s'establixen les ajudes cofinançades pel FEADER en el Pla estratègic de la PAC per al nou període de programació 2023-2027 en la Comunitat Valenciana. En 2024 es van destinar 19,5 milions d'euros, majoritàriament a la intervenció 1 "Compromisos mediambientals, climàtics i altres relacionats amb la gestió". El 65,4 % finançat pel FEADER; el 24,9 %, per la Generalitat Valenciana, i el 9,8 %, pel MAPA.

FEMPA:

Les subvencions al sector pesquer, incloses en el Programa operatiu del Fons Europeu Marítim, de la Pesca i de l'Aqüicultura, es desglossen en el capítol 14 d'este informe. No obstant això, en el quadro 11.7 s'indiquen els fons aportats per la Generalitat i per l'Administració de l'Estat per a cofinançar estes subvencions i la seua distribució provincial.

1.2. Ajudes de la Generalitat i de l'Administració de l'Estat

Les ajudes estatals i autonòmiques a l'agricultura, la ramaderia i la pesca estan condicionades per les polítiques agrícola i pesquera de la UE, de manera que només poden destinar-se o bé a cofinançar les

subvencions de la PAC i de la Política Pesquera Comuna en els casos que així s'haja establert, o bé a finançar altres actuacions, però només en aquells casos en què, d'acord amb la normativa europea, les ajudes nacionals no siguen susceptibles de vulnerar els principis de competència i no discriminació en l'àmbit europeu.

En el quadro 11.7 s'indiquen les subvencions rebudes pel sector agrari de la Comunitat Valenciana l'any 2024 finançades exclusivament amb fons nacionals (de la Generalitat, a través de la Conselleria d'Agricultura, Aigua, Ramaderia i Pesca, i de l'Estat, a través del MAPA), així com els fons aportats per les dos administracions per al pagament de les ajudes cofinançades per fons europeus diferents del FEADER, que van ser únicament la de millora de la producció i comercialització de la mel (FEAGA), indemnitzacions per sacrifici ramader (DG Salut i Seguretat Alimentària de la UE) i les ajudes al sector pesquer (FEMPA).

Les diferents línies d'ajudes reflectides en el quadro 11.7 van suposar pagaments per import de 55,6 milions d'euros a càrrec de la Generalitat i de 34,9 milions a càrrec de l'Administració de l'Estat. València va ser la província en la qual més suports va rebre el sector agrari, amb 50,1 milions d'euros (62,4%). Castelló i Alacant van rebre'n el 37,6 % restant, 15,0 i 12,9 milions d'euros respectivament.

El principal volum d'ajudes, el 70,9 % de l'import total, es va destinar a impulsar la contractació d'assegurances agràries (que s'analitzen detalladament en el capítol 13 d'este informe), seguit per les ajudes a la racionalització de l'ús de l'aigua de reg (4,6 %), millora de la competitivitat en granges (4,4 %) i el Programa operatiu per al sector pesquer (2,8 %).